

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

11. juuni 2015*

Eelotsusetaotlus — Elektroonilised sidevõrgud ja -teenused — Direktiiv 2002/22/EÜ — Artiklid 4, 9, 13 ja 32 — Universaalteenuse osutamise kohustused ja sotsiaalsed kohustused — Juurdepääsu pakkumine määratletud piirkonnas ja telefoniteenuste osutamine — Tariifi vastuvõetavus — Eritariifide võimalused — Universaalteenuse osutamise kohustuste rahastamine — Kohustuslikud lisateenused — Mobiiltelefoniteenuste ja/või Interneti-ühenduse pakkumine

Kohtuasjas C-1/14,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Grondwettelijk Hofi (Belgia) 19. detsembri 2013. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 2. jaanuaril 2014, menetluses

Base Company NV, varem KPN Group Belgium NV,

Mobistar NV

versus

Ministerraad,

menetlusest võttis osa:

Belgacom NV,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president M. Ilešič, kohtunikud A. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas (ettekandja) ja C. G. Fernlund,

kohtujurist: P. Cruz Villalón,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 12. novembri 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Base Company NV ja Mobistar NV, esindajad: *advocaat* T. De Cordier ja *advocaat* E. Taelman,

— Belgia valitsus, esindajad: J. Van Holm ja M. Jacobs, keda abistasid *advocaat* S. Depré ja *advocaat* D. Schrijvers,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

— Euroopa Parlament, esindajad: R. van de Westelaken ja J. Rodrigues,
— Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: I. Šulce, K. Michoel ja J. Herrmann,
— Euroopa Komisjon, esindajad: L. Nicolae, G. Braun, F. Wilman ja P.-J. Loewenthal,
olles 29. jaanuari 2015. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/22/EÜ universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul (universaalteenuse direktiiv) (EÜT L 108, lk 51; ELT eriväljaanne 13/29, lk 367), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiviga 2009/136/EÜ (ELT L 337, lk 11), (edaspidi „universaalteenuse direktiiv”) artiklite 9 ja 32 tõlgendamist ning universaalteenuse direktiivi kehtivust, arvestades võrdsuse põhimõtet, mis on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta”) artiklis 20.
- 2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses ühelt poolt Base Company NV (edaspidi „Base Company”) ja Mobistar NV (edaspidi „Mobistar”) ning teiselt poolt Ministerraadi (ministrite nõukogu) vahel selliste siseriiklike õigusnormide tühistamise hagi üle, mis kohustavad tarbijatele mobiiltelefoniteenuseid ja/või Interneti-ühendust pakkuvaid sideettevõtjaid osalema nende teenuste netokulude rahastamises.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Universaalteenuse direktiivi põhjenduste 4, 8, 25 ja 46 kohaselt:
„(4) Universaalteenuse tagamine (see tähendab määratletud miinimumteenuste osutamine kõigile lõppkasutajatele vastuvõetava hinnaga) võib eeldada mõningate teenuste osutamist mõnedele lõppkasutajatele hinnaga, mis erineb tavapärastele turutingimustele vastavast hinnast. [...]
[...]
(8) Universaalteenusega seotud põhioõue on pakkuda kasutajatele nende taotluse korral määratletud piirkonnas vastuvõetava hinnaga ühendust üldkasutatava telefonivõrguga. [...]
[...]
(25) [...] Liikmesriigid ei või turul tegutsevatele ettevõtjatele kehtestada rahastamisnõudeid seoses meetmetega, mis ei kuulu universaalteenuse osutamise kohustuste hulka. Individuaalselt on liikmesriikidel vabadus kehtestada erimeetmeid (väljaspool universaalteenuse osutamise kohustuste ulatust) ja rahastada neid ühenduse õiguse kohaselt, kuid mitte turul tegutsevate ettevõtjate osamakseid kasutades.
[...]
(46) Kui liikmesriik soovib tagada muude eriteenuste osutamise kogu oma territooriumil, tuleb sellised kohustused rakendada tulusalt ja väljaspool universaalteenuse osutamise kohustuse ulatust. [...]”

4 Direktiivi artikli 1 lõige 2 näeb ette:

„Käesoleva direktiiviga kehtestatakse lõppkasutajate õigused ja üldkasutatavaid elektroonilisi sidevõrke ja -teenuseid osutavate ettevõtjate vastavad kohustused. Seoses universaalteenuse osutamise tagamisega avatud ja konkurentsile rajatud keskkonnas määratakse käesolevas direktiivis kindlaks määratud kvaliteediga teenuste miinimumkogum, millele on konkreetse riigi tingimusi arvestades vastuvõetava hinnaga juurdepääs kõigil lõppkasutajatel, ilma et see moonutaks konkurentsi. Käesolev direktiiv sätestab ka teatavate kohustuslike teenuste osutamisega seotud kohustused.”

5 Direktiivi II peatükki „Universaalteenuse osutamise kohustused, kaasa arvatud sotsiaalsed kohustused” kuuluvad artiklid 3–9 puudutavad vastavalt universaalteenuse kättesaadavust (artikkel 3), juurdepääsu pakumist määratletud piirkonnas ja telefoniteenuste osutamist (artikkel 4), numbriinfoteenuseid ja katalooge (artikkel 5), üldkasutatavaid taksofone (artikkel 6), meetmeid puuetega lõppkasutajaid silmas pidades (artikkel 7), universaalteenuse osutamise eest vastutavate ettevõtjate määramist (artikkel 8) ja õigust nõuda, et määratud ettevõtjad pakuksid tarbijatele tariifi valimise võimalust või pakette, mis erinevad tavapärase kaubandustingimuste kohaselt pakutavatest, eelkõige selle tagamiseks, et väikese sissetuleku või sotsiaalsete erivajadustega isikute puhul ei oleks direktiivi II peatükis nimetatud teenustele juurdepääs takistatud (artikkel 9).

6 Universaalteenuse direktiivi artikli 3 „Universaalteenuse kättesaadavus” lõige 1 sätestab:

„Liikmesriigid tagavad, et käesolevas peatükis sätestatud teenused on kõigile asjaomase riigi territooriumil paiknevatele lõppkasutajatele nende geograafilisest asukohast olenemata kättesaadavad ette nähtud kvaliteediga ja konkreetsele riigile iseloomulike tingimuste seisukohast vastuvõetava hinnaga.”

7 Direktiivi artikkel 4 „Juurdepääsu pakumine määratletud piirkonnas ja telefoniteenuste osutamine” sätestab:

„1. Liikmesriigid tagavad, et vähemalt üks ettevõtja rahuldab iga põhjendatud taotluse määratletud piirkonnas üldkasutatava sidevõrguga liitumiseks.

2. Pakutav ühendus peab võimaldama toetada kõnesidet, saata ja vastu võtta fakse ning andmesidet edastuskiirusega, mis on piisav toimiva Interneti-ühenduse jaoks, võttes arvesse enamiku abonentide poolt valdavalt kasutatavaid tehnoloogilisi vahendeid ja tehnoloogilist teostatavust.

3. Liikmesriigid tagavad, et vähemalt üks ettevõtja rahuldab iga põhjendatud taotluse üldkasutatava telefoniteenuse osutamiseks lõikes 1 osutatud võrguühenduse kaudu, mis võimaldab algatada ja vastu võtta siseriiklikke ja rahvusvahelisi kõnesid.”

8 Direktiivi artikli 9 „Tariifide vastuvõetavus” lõiked 1–3 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Riikide reguleerivad asutused jälgivad määratud ettevõtjate osutatavate ning artiklite 4–7 kohaselt universaalteenuse osutamise kohustuse hulka kuuluvate teenuste või, kui kõnealuseid teenuseid ei ole määratud osutama ühtegi ettevõtjat, siis turul pakutavate teenuste jaemüügitariifide arengut ja taset eelkõige siseriiklike tarbijahindade ja sissetulekute suhtes.

2. Pidades silmas konkreetse riigi tingimusi, võivad liikmesriigid nõuda, et määratud ettevõtjad pakuksid tarbijatele tariifi valimise võimalust või pakette, mis erinevad tavapärase kaubandustingimuste kohaselt pakutavatest, eelkõige selle tagamiseks, et väikese sissetuleku või sotsiaalsete erivajadustega isikute puhul ei oleks takistatud artikli 4 lõike 1 kohane juurdepääs võrgule ega artikli 4 lõikes 3 ning artiklites 5, 6 ja 7 universaalteenuse osutamise kohustuse hulka kuuluvate ja määratud ettevõtjate osutatavate teenuste kasutamine.

3. Peale sätete, mille kohaselt määratud ettevõtjad peavad pakkuma eritariifide võimalusi või järgima hinnalagesid või geograafilisi keskmisi või muid samalaadseid skeeme, võivad liikmesriigid tagada toetuse pakkumise tarbijatele, kellel on väike sissetulek või sotsiaalsed erivajadused.”

9 Direktiivi artikkel 12 näeb ette juhuks, kui riigi reguleerivad asutused leiavad, et universaalteenuse osutamine võib universaalteenust osutama määratud ettevõtjale olla ebaõiglane koorem, universaalteenuse osutamise netokulude väljaarvutamise eeskirjad.

10 Universaalteenuse direktiivi artikli 13 „Universaalteenuse osutamise kohustuste rahastamine” lõige 1 näeb ette:

„Kui riigi reguleeriv asutus leiab artiklis 12 nimetatud netokulude arvestamise põhjal, et ettevõtja kanda on ebaõiglane koorem, otsustab liikmesriik määratud ettevõtja taotluse korral järgmist:

[...]

b) jagada universaalteenuse osutamise kohustuste netokulu elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste pakkujate vahel.”

11 Direktiivi artikkel 32 „Kohustuslikud lisateenused” näeb ette:

„Peale II peatükis määratletud universaalteenuse kohustuste raames osutatavate teenuste võivad liikmesriigid muuta oma territooriumil üldsusele kättesaadavaks lisateenused, kuid sellisel juhul ei või kehtestada teatavaid ettevõtjaid hõlmavat kompenseerimismehhanismi.”

12 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv) (EÜT L 108, lk 33; ELT eriväljaanne 13/29, lk 349), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiviga 2009/140/EÜ (ELT L 337, lk 37), (edaspidi „raamdirektiiv”) artikli 2 punkti j kohaselt on:

„*universaalteenus* – [universaalteenuse direktiivis] määratletud teatud kvaliteediga teenuste miinimumkogum, mis on kõigile kasutajatele olenemata nende geograafilisest piirkonnast kättesaadav konkreetset riiki iseloomustavate tingimuste seisukohast vastuvõetava hinnaga”.

Belgia õigus

13 13. juuni 2005. aasta elektroonilise side seaduse (*Belgisch Staatsblad*, 20.6.2005, lk 28070, edaspidi „13. juuni 2005. aasta seadus”) artikkel 74, mida on muudetud 10. juuli 2012. aasta seaduse, millega kehtestatakse mitmesugused sätted elektroonilise side kohta (*Belgisch Staatsblad*, 25.7.2012, lk 40969, edaspidi „10. juuli 2012. aasta seadus”) artikliga 50, sätestab:

„1. Universaalteenuse sotsiaalkomponent seisneb tarbijatele üldkasutatavat elektroonilise side teenust pakkuvate lõigetes 2 ja 3 nimetatud sideettevõtjate kohustuses kehtestada teatud teenuse saajate kategooriatele eritariifid.

[...]

2. Tarbijatele üldkasutatavat elektroonilise side teenust pakuvad sideettevõtjad, kelle käive on üldkasutatavate elektroonilise side teenuste sektoris suurem kui 50 miljonit eurot, kohustuvad tegema kättesaadavaks lõikes 1 nimetatud universaalteenuse sotsiaalkomponendi.

[...]

3. Tarbijatele üldkasutatavat elektroonilise side teenust pakkuvad sideettevõtjad, kelle käive on üldkasutatavate elektroonilise side teenuste sektoris 50 miljonit eurot või väiksem ja kes teavad Institut [belge des services postaux et des télécommunications'ile (Belgia posti- ja telekommunikatsiooniteenuste instituut, edaspidi „instituut”)] oma kavatsusest teha lõikes 1 nimetatud universaalteenuse sotsiaalkomponent kättesaadavaks maapealses püsi- või mobiilvõrgus või mõlemas võrgus, kohustuvad tegema selle komponendi kättesaadavaks viie aasta vältel.

[...]”.

14 13. juuni 2005. aasta seaduse artikkel 74/1, mis lisati sellesse seadusesse 10. juuli 2012. aasta seaduse artikliga 51, on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui instituudi hinnangul on sotsiaalkomponendi kättesaadavaks tegemine mõne pakkuja jaoks ebaõiglane koorem, nõuab instituut igalt sotsiaaltariifide pakkujalt lõikes 2 nimetatud teabe esitamist ja arvutab välja netokulu.

2. Sotsiaaltariifide pakkujad teavad instituudile artikli 137 lõike 2 kohaselt kehtestatud korras hiljemalt vaatlusalusele aastale järgneva kalendriaasta 1. augustiks vaatlusaluse aasta hinnanguliste kulude indekseeritud summa, mis arvutatakse lisas määratletud arvutusmeetodi alusel.

[...]

3. Instituut tuvastab iga asjaomase pakkuja puhul ebaõiglase koorma olemasolu, kui universaalteenuse sotsiaalkomponendi kättesaadavaks tegemine on asjaomase ettevõtja jaoks tema suutlikkust seda teha arvestades ülemäärane, arvestades kõiki teda iseloomustavaid asjaolusid, nagu eeskätt tema seadmete tase, majanduslik ja finantsolukord ning tema turuosa üldkasutatavate elektroonilise side teenuste turul.

4. Universaalteenuse sotsiaaltariifiga osutamise eesmärgil luuakse fond, mille ülesanne on sotsiaaltariifide kompenseerimine neile pakkujatele, kelle jaoks on universaalteenuse sotsiaalkomponendi kättesaadavaks tegemine ebaõiglane koorem ja kes on esitanud instituudile sellekohase taotluse. Hüvitis vastab netokuludele, mis tekivad sideettevõtjal, kelle jaoks on sotsiaalkomponendi kättesaadavaks tegemine ebaõiglane koorem. Nimetatud fond on õigusvõimeline ja seda haldab instituut.

Fondi rahastatakse universaalteenuse sotsiaalkomponendi kättesaadavaks tegevate sideettevõtjate osamaksetest.

Osamakse suurus on teatav protsent nende sideettevõtjate käibest üldkasutatavate elektroonilise side teenuste sektoris.

Arvesse võetav käive vastab käibe (enne makse), mis on saavutatud üldkasutatavate elektroonilise side teenuste pakkumisega riigi territooriumil vastavalt artikli 95 lõikele 2.

Fondi halduskulud hõlmavad kõiki fondi tegevusega seotud kulusid; nende hulka kuuluvad kulud, mis on seotud kulumudeli määratlemisega, mis põhineb teoreetiliselt tõhusal sideettevõtjal, olenevalt universaalteenuse sotsiaalkomponendi kättesaadavaks tegemiseks kasutatava elektroonilise side võrgu liigist. Kuningas määrab ministrite nõukogus läbi arutatud määrusega kindlaks fondi halduskulude ülempiiri.

Fondi halduskulud kannavad teises lõigus nimetatud sideettevõtjad vastavalt oma käibe, nagu näeb ette kolmas lõik.

5. Kuningas kinnitab selle mehhanismi toimimise üksikasjalikud eeskirjad ministrite nõukogus läbi arutatud määrusega, mille kohta instituut on andnud oma arvamuse.”

- 15 10. juuli 2012. aasta seaduse artikli 146 lõige 2 näeb ette, et 13. juuni 2005. aasta seaduse artikkel 51 „jõustub 30. juunil 2005”.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 16 Eelotsusetaotlusest nähtub, et Belgia seadusandja võttis eeskätt kohtuotsuste komisjon *vs.* Belgia (C-222/08, EU:C:2010:583) ning Base jt (C-389/08, EU:C:2010:584) tulemusena vastu 10. juuli 2012. aasta seaduse, et muuta eelkõige 25. aprilli 2007. aasta seaduses (millega kehtestatakse mitmesugused sätted (IV) (*Belgisch Staatsblad*, 8.5.2007, lk 25103), millega muudeti ja tõlgendati 13. juuni 2005. aasta seadust) ette nähtud telefoniside sotsiaaltariife puudutavas osas universaalteenuse osutamise rahastamise mehhanismi.
- 17 Base Company ja Mobistar, kes on kaks Belgias elektroonilise side teenuseid osutavat ettevõtjat, esitasid 28. jaanuaril 2013 eelotsusetaotluse esitanud kohtule hagi, milles nõudsid 10. juuli 2012. aasta seaduse artiklite 50, 51 ja 146 tühistamist; need sätted näevad ette mobiiltelefoniteenuste ja/või Interneti-ühenduse pakkumise – kui „universaalteenuse sotsiaalkomponendi”, mis selle seaduse tähenduses seisneb teatavatele teenuse saajate kategooriatele eritariifide pakkumises, osade – netokulude sektoripõhise rahastamise mehhanismi, pannes sideettevõtjatele, kelle käive vastab teatavatele selles seaduses ette nähtud künnistele või ületab neid, osamaksete tasumise kohustuse.
- 18 Base Company ja Mobistar põhjendavad oma hagi eeskätt väitega, et need sätted ei ole kooskõlas põhiseaduse artiklitega 10 ja 11 koostoimes artiklitega 170 ja 172, ega universaalteenuse direktiivi artiklitega 9 ja 32.
- 19 Base Company ja Mobistar leiavad, et mobiiltelefoniteenuste ja/või Interneti-ühenduse pakkumisest tulenev netokulude rahastamises osalemise kohustus, mis neil lasub alates 10. juuli 2012. aasta seadusega sisse viidud muudatuste jõustumisest, on liidu õigusega vastuolus. Asjaomaste ettevõtjate arvates koheldakse neid diskrimineerivalt võrreldes nende maksukohustuslastega, kes ei ole kohustatud tasuma liidu õigusega vastuolus olevatel siseriiklikel õigusnormidel põhinevaid osamakseid.
- 20 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et 13. juuni 2005. aasta seaduse artikliga 74/1, nagu see tuleneb 10. juuli 2012. aasta seaduse artiklist 51, loodi „Universaalteenuse sotsiaaltariifi fond”, mille ülesanne on neile sotsiaaltariifide pakkujatele hüvitamine, kelle jaoks on universaalteenuse sotsiaalkomponendi kättesaadavaks tegemine ebaõiglane koorem. Fondi rahastavad universaalteenuse sotsiaalkomponenti pakuvad sideettevõtjad ning ettevõtjad, kes pakuvad mobiiltelefoniteenuseid ja/või Interneti-ühendust. Kohus täpsustab, et seda rahastamismehhanismi kehtestades kasutas Belgia seadusandja võimalust, mis on ette nähtud universaalteenuse direktiivi artikli 13 lõike 1 punktis b.
- 21 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib, kas 10. juuli 2012. aasta seaduse sätted on kooskõlas universaalteenuse direktiiviga, arvestades seda, et kohtu arvates näib eelkõige asjaomase direktiivi artikli 9 põhjal, et direktiivi artikli 4 lõikes 2 osutatud „kõneside, fakside saatmine ja vastu võtmine ning andmeside edastuskiirusega, mis on toimiva Interneti-ühenduse jaoks piisav” on universaalteenuse sotsiaalkomponendist välja jäetud. Kohtu märkuse kohaselt sätestab kõnealuse direktiivi artikkel 32, et liikmesriigid võivad muuta üldsusele kättesaadavaks kohustuslikud lisateenused, välja arvatud universaalteenuse kohustuste raames osutatavad teenused, kuid sellisel juhul ei või kehtestada sideettevõtjaid hõlmavat kompenseerimismehhanismi.

- 22 Peale selle märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et tema menetluses olevas asjas on Ministerraad täpsustanud, et 10. juuli 2012. aasta seadusega kehtestatud universaalteenuste kogum on pandud kokku, arvestades, et universaalteenuse direktiivi artikli 9 lõige 3 võimaldab anda tarbijatele toetust muude kui direktiivi artiklites 4–7 loetletud teenuste kasutamisel, sealhulgas mobiiltelefoniteenuste ja Interneti-ühenduse kasutamisel.
- 23 Neil asjaoludel otsustas Grondwettelijk Hof (konstitutsioonikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas [universaalteenuse direktiivi] ja eeskätt direktiivi artikleid 9 ja 32 tuleb tõlgendada nii, et universaalteenuste sotsiaaltariif ja universaalteenuse direktiivi artikli 13 lõike 1 punktis b ette nähtud kompenseerimismehhanism on kohaldatavad mitte ainult elektroonilise side suhtes, mis toimub telefoniühenduse abil üldkasutatava sidevõrguga fikseeritud asukohas, vaid ka mobiiltelefoniteenuste ja/või Interneti-ühenduse pakkumise puhul?
2. Kas universaalteenuse direktiivi artikli 9 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriikidel on lubatud võtta universaalteenuse eritariife kasutusele muude kui universaalteenuse direktiivi artikli 9 lõikes 2 nimetatud teenuste puhul?
3. Kui esimesele ja teisele küsimusele tuleb vastata eitavalt, siis kas universaalteenuse direktiivi asjaomased sätted on kooskõlas võrdsuse põhimõttega, mis on muu hulgas sätestatud [harta] artiklis 20?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene ja teine küsimus

- 24 Esimese ja teise küsimusega, mida tuleb uurida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas universaalteenuse direktiivi tuleb tõlgendada nii, et vastavalt direktiivi artiklis 9 ja artikli 13 lõike 1 punktis b ette nähtud eritariifid ja rahastamismehhanism on kohaldatavad mobiiltelefoniteenuste ja/või Interneti-ühenduse pakkumise puhul.
- 25 Tuleb märkida, et universaalteenuse direktiivi artikli 1 lõike 2 kohaselt on selle direktiivi eesmärk määratleda, nagu raamdirektiivi artikli 2 punktis j sätestatud, kindlaks määratud kvaliteediga teenuste miinimumkogum, millele on konkreetse riigi tingimusi arvestades vastuvõetava hinnaga juurdepääs kõigil lõppkasutajatel, ilma et see moonutaks konkurentsi. Universaalteenuste miinimumkogum on määratletud universaalteenuse direktiivi II peatükis.
- 26 Universaalteenuse direktiivi artikli 3 lõige 1 sätestab, et liikmesriigid peavad tagama, et direktiivi II peatükis loetletud teenused on kõigile nende territooriumil paiknevatele lõppkasutajatele nende geograafilisest asukohast olenemata kättesaadavad ette nähtud kvaliteediga ja konkreetsele riigile iseloomulike tingimuste seisukohast vastuvõetava hinnaga.
- 27 Direktiivi põhjenduses 4 on märgitud, et universaalteenuse tagamine võib eeldada mõningate teenuste osutamist mõnedele lõppkasutajatele hinnaga, mis erineb tavapärastele turutingimustele vastavast hinnast.
- 28 Direktiivi artikli 9 lõigete 1 ja 2 kohaselt võivad liikmesriigid seega nõuda, et universaalteenust osutama määratud ettevõtjad pakuksid tariifi valimise võimalust või pakette, mis erinevad tavapäraste kaubandustingimuste kohaselt pakutavast, eelkõige selle tagamiseks, et väikese sissetuleku või sotsiaalsete erivajadustega isikute puhul ei oleks direktiivi artiklites 4–7 määratletud universaalteenuste miinimumkogumi kasutamine takistatud.

- 29 Universaalteenuse direktiivi artikli 9 lõikest 3 nähtub, et peale võimalike sätete, mille kohaselt universaalteenust osutama määratud ettevõtjad peavad pakkuma eritariifide võimalusi või järgima hinnalagesid või geograafilisi keskmisi või muid samalaadseid skeeme, võivad liikmesriigid tagada toetuse pakkumise tarbijatele, kellel on väike sissetulek või sotsiaalsed erivajadused.
- 30 Mis puutub universaalteenuse direktiivi artikli 13 lõike 1 punkti b, siis näeb see ette, et kui riigi reguleeriv asutus leiab direktiivi artiklis 12 nimetatud netokulude arvestamise põhjal, et universaalteenuse kohustusi – nagu need, mida on nimetatud direktiivi artiklites 3–10 – osutama määratud ettevõtja kanda on ebaõiglane koorem, otsustab liikmesriik ühe sellise ettevõtja taotluse korral jagada nende kohustuste netokulu elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste pakkujate vahel.
- 31 Neist sätetest tervikuna nähtub, et universaalteenuse direktiivi artiklis 9 ja artikli 13 lõike 1 punktis b ette nähtud eritariifid ja rahastamismehhanism on kohaldatavad üksnes direktiivi II peatükis loetletud universaalteenustele.
- 32 Neil asjaoludel tuleb kontrollida, kas mobiiltelefoniteenuste ja/või Interneti-ühenduse pakkumine kuuluvad selles peatükis nimetatud universaalteenuse kohustuste alla.
- 33 Selles osas tuleb meenutada, et universaalteenuse direktiivi artikli 4 „Juurdepääsu pakkumine määratletud piirkonnas ja telefoniteenuste osutamine” lõiked 1 ja 2 näevad ette, et ühendus määratletud piirkonnas üldkasutatava sidevõrguga peab võimaldama toetada kõnesidet, saata ja vastu võtta fakse ning andmesidet edastuskiirusega, mis on piisav toimiva Interneti-ühenduse jaoks. Artikli lõige 3 täpsustab, et liikmesriigid peavad tagama, et vähemalt üks ettevõtja rahuldab iga põhjendatud taotluse üldkasutatava telefoniteenuse osutamiseks ühenduse abil üldkasutatava sidevõrguga määratletud piirkonnas, mis võimaldab algatada ja vastu võtta siseriiklikke ja rahvusvahelisi kõnesid.
- 34 Seega näevad universaalteenuse direktiivi artikli 4 pealkiri ja sätted sõnaselgelt ette, et liikmesriigid on kohustatud pakkuma ühendust üldkasutatava sidevõrguga määratletud piirkonnas.
- 35 See kohustus väljendub ka direktiivi põhjenduses 8, mis kinnitab, et universaalteenusega seotud põhiolemus on pakkuda lõppkasutajatele nende taotluse korral määratletud piirkonnas vastuvõetava hinnaga ühendust üldkasutatava telefonivõrguga.
- 36 Tuleb aga nentida, et mõiste „määratletud piirkond” vastandub mõistele „mobiilne”.
- 37 Seetõttu tuleb järeldada, et mobiiltelefoniteenused on, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 46 märkis, juba oma määratluse poolest universaalteenuse direktiivi II peatükis defineeritud universaalteenuste miinimumkogumist välistatud, kuna nende pakkumine ei eelda määratletud piirkonnas juurdepääsu üldkasutatavale sidevõrgule ja ühendust sellega. Samuti tuleb leida, et mobiiltelefoniteenuste teel pakutav Interneti-ühendus ei kuulu selle miinimumkogumi alla. Küll aga kuulub Interneti-ühendus sellesse kogumisse, kui selle pakkumine eeldab Interneti-ühendust määratletud piirkonnas.
- 38 Samuti tuleb meenutada, et vastavalt universaalteenuse direktiivi artiklile 32 võivad liikmesriigid muuta oma territooriumil üldsusele kättesaadavaks kohustuslikud lisateenused, välja arvatud need teenused, mis kuuluvad direktiivi II peatükis määratletud universaalteenuse kohustuste raames osutatavate teenuste hulka.
- 39 Selles osas on universaalteenuse direktiivi põhjendustes 25 ja 46 märgitud, et liikmesriigid võivad kehtestada erimeetmeid, kuid need tuleb rakendada tulusalt ja väljaspool universaalteenuse osutamise kohustuse ulatust.

- 40 Sellest tulenevalt võivad liikmesriigid käsitada mobiiltelefoniteenuseid, sealhulgas mobiiltelefoniteenuste teel pakutavat Interneti-ühendust kohustuslike lisateenustena universaalteenuse direktiivi artikli 32 tähenduses.
- 41 Kui aga liikmesriik otsustab muuta oma territooriumil üldsusele kättesaadavaks kohustuslikud lisateenused, ei või ta selle artikli kohaselt kehtestada teatavaid ettevõtjaid hõlmavat nende teenuste rahastamise mehhanismi. Seetõttu ei saa universaalteenuse direktiivi artikli 13 lõike 1 punktis b ette nähtud rahastamismehhanismi kõnealustele teenustele laiendada.
- 42 Nagu on märgitud universaalteenuse direktiivi põhjenduses 25, ei tohi liikmesriigid turul tegutsevatele ettevõtjatele kehtestada rahastamisnõudeid seoses meetmetega, mis ei kuulu universaalteenuse osutamise kohustuste hulka. Seega, ehkki individuaalselt on liikmesriikidel vabadus rahastada erimeetmeid liidu õiguse kohaselt, ei tohi nad seda teha turul tegutsevate ettevõtjate osamaksei kasutades.
- 43 Kõiki eelnimetatud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele ja teisele küsimusele vastata, et universaalteenuse direktiivi tuleb tõlgendada nii, et vastavalt direktiivi artiklis 9 ja artikli 13 lõike 1 punktis b ette nähtud eritariifid ja rahastamismehhanism on kohaldatavad Interneti-ühenduse pakkumisele, mis eeldab Interneti-ühendust määratletud piirkonnas, kuid ei ole kohaldatavad mobiiltelefoniteenuste, sealhulgas mobiiltelefoniteenuste teel pakutava Interneti-ühenduse puhul. Kui mobiiltelefoniteenused ja Interneti-ühendus on teatava riigi territooriumil tehtud üldsusele kättesaadavaks „kohustuslike lisateenustena” universaalteenuse direktiivi artikli 32 tähenduses, ei või siseriiklikus õiguses kehtestada nende teenuste rahastamiseks teatavaid ettevõtjaid hõlmavat mehhanismi.

Kolmas küsimus

- 44 Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus esimesele ja teisele küsimusele antud eitava vastuse korral sisuliselt teada, kas universaalteenuse direktiivi artikkel 9 ja artikli 13 lõike 1 punkt b on harta artiklis 20 sätestatud võrdsuse põhimõtet arvestades kehtivad.
- 45 Tuleb meenutada, et kui siseriiklikus kohtus tõusetub küsimus Euroopa Liidu institutsioonide õigusakti kehtivusest, on siseriikliku kohtu ülesanne hinnata, kas asjas otsuse langetamiseks on vaja see küsimus lahendada, ning sellest tulenevalt taotleda Euroopa Kohtult selles küsimuses otsust. Järelikult juhtudel, kui siseriikliku kohtu esitatud küsimused puudutavad liidu õigusnormi kehtivust, on Euroopa Kohus põhimõtteliselt kohustatud vastama (kohtumäärus Adiamix, C-368/12, EU:C:2013:257, punkt 16 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 46 Siiski tuleneb lojaalsest koostööst, mille vaimus tuleb eelotsusemenetlust läbi viia, et siseriiklikul kohtul tuleb eelotsusetaotluses esitada need täpsed põhjused, miks ta peab liidu õiguse teatavate õigusnormide tõlgendamise või kehtivuse küsimustele antavat vastust vaidluse lahendamiseks vajalikuks (kohtumäärus Adiamix, C-368/12, EU:C:2013:257, punkt 21 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 47 Sellega seoses on oluline, et siseriiklik kohus tooks eelkõige välja täpsed põhjused, mille tõttu ta on hakanud liidu õiguse teatavate õigusnormide kehtivuses kahtlema, ning esitaks kehtetuse alused, millega seetõttu tuleb tema arvates arvestada (kohtumäärus Adiamix, C-368/12, EU:C:2013:257, punkt 22 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 48 Lisaks tuleb selles osas rõhutada, nagu Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et eelotsusetaotluses esitatud teave võimaldab mitte üksnes Euroopa Kohtul anda tarviliku vastuse, vaid annab ka liikmesriikide valitsustele ja teistele huvitatud isikutele võimaluse esitada Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 23 alusel oma seisukohad. Euroopa Kohtul tuleb kontrollida, et see võimalus oleks tagatud, võttes arvesse, et viidatud sätte alusel toimetatakse huvitatud pooltele kätte üksnes

eelotsusetaotlused (koos tõlkega iga liikmesriigi ametlikku keelde), mitte siseriikliku kohtuasja toimik, mille võib olla Euroopa Kohtule edastanud eelotsusetaotluse esitanud kohus (kohtumäärus Adiamix, C-368/12, EU:C:2013:257, punkt 24 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 49 Selles osas tuleb märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole eelotsusetaotluses esitanud või selgitanud faktilisi või õiguslikke asjaolusid, mille alusel saaks harta artiklis 20 sätestatud võrdsuse põhimõtte rikkumist tuvastada, ning põhjuseid, mille tõttu ta on hakanud universaalteenuse direktiivi artikli 9 ja artikli 13 lõike 1 punkti b kehtivuses kahtlema.
- 50 Neil asjaoludel ei ole Euroopa Kohtu käsutuses talle esitatud küsimusele tarviliku vastuse andmiseks vajalikke faktilisi ja õiguslikke asjaolusid.
- 51 Seega on kolmas eelotsuse küsimus vastuvõetamatu.

Kohtukulud

- 52 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulud, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/22/EÜ universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul (universaalteenuse direktiiv), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiviga 2009/136/EÜ, tuleb tõlgendada nii, et vastavalt direktiivi artiklis 9 ja artikli 13 lõike 1 punktis b ette nähtud eritariifid ja rahastamismehhanism on kohaldatavad Interneti-ühenduse pakkumisele, mis eeldab Interneti-ühendust määratletud piirkonnas, kuid ei ole kohaldatavad mobiiltelefoniteenuste, sealhulgas mobiiltelefoniteenuste teel pakutava Interneti-ühenduse puhul. Kui mobiiltelefoniteenused ja Interneti-ühendus on teatava riigi territooriumil tehtud üldsusele kättesaadavaks „kohustuslike lisateenustena” direktiivi 2002/22, mida on muudetud direktiiviga 2009/136, artikli 32 tähenduses, ei või siseriiklikus õiguses kehtestada nende teenuste rahastamiseks teatavaid ettevõtjaid hõlmavat mehhanismi.

Allkirjad